27. 6. 2008

ID: 55029

Zpronevěra

Přisvojením věci se rozumí získání možnosti trvalé dispozice s ní, aniž by bylo rozhodné, jak poté pachatel s věcí skutečně nakládá (může si ji ponechat pro sebe, ale případně ji i někomu darovat nebo ji zničit apod.). Podstatou znaku „přisvojení si cizí věci“ je totiž skutečnost, že pachatel vyloučí z dispozice s ní oprávněnou osobu. O přisvojení věci tedy může jít i v případě, kdy s přisvojenou cizí věcí nijak dále nedisponuje, ale odmítá ji vydat oprávněné osobě. Není tedy rozhodné, jak poté, co si věc přisvojil, s ní skutečně nakládá a zda s ní vůbec nějak nakládá.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 102/2007, ze dne 14.2.2007)

Nejvyšší soud projednal v neveřejném zasedání dovolání obviněného V. S., proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 12. 9. 2006, sp. zn. 55 To 414/2006, v trestní věci vedené u Okresního soudu ve Vsetíně pod sp. zn. 3 T 91/2004 a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se rozsudek Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 12. 9. 2006, sp. zn. 55 To 414/2006, zrušuje. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se současně zrušují také další rozhodnutí na zrušený rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Krajskému soudu v Ostravě - pobočce v Olomouci přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 15. 6. 2006, sp. zn. 3 T 91/2004, byl obviněný V. S. uznán vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. a odsouzen podle § 248 odst. 2 tr. zák., § 40 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody na pět měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu stanovenou podle § 59 odst. 1 tr. zák. na jeden rok, a podle § 59 odst. 2 tr. zák. mu bylo uloženo, aby podle svých sil ve zkušební době nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. mu byla uložena povinnost zaplatit poškozenému N. S., s. r. o., se sídlem v H. částku 51.836,10 Kč a podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl tento poškozený se zbytkem nároku na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních. V dalším byl obviněný podle § 226 písm. c) tr. ř. zproštěn obžaloby pro skutek, jímž měl spáchat dílčí útok pokračování v trestném činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák., a podle § 229 odst. 3 tr. ř. byl poškozený N. S., s. r. o., odkázán s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně se obviněný trestného činu zpronevěry dopustil tím, že ve dnech 30. 7. 2003, 12. 8. 2003 a 22. 8. 2003 v tehdejším sídle společnosti N. S., s. r. o., v R. p. R. jako provozní zástupce označené obchodní společnosti převzal od F. S. – S. R. p. R. finanční hotovost v celkové výši 40.000,- Kč jako částečnou úhradu společnosti, kterou neodvedl do pokladny společnosti, nýbrž ponechal si ji pro svou potřebu, dále dne 12. 8. 2003 převzal z pokladny společnosti zálohu ve výši 10.000,- Kč, kterou nevrátil do současné doby a ani nevyúčtoval; dne 25. 8. 2003 převzal od Mgr. P. Š. částku 1.836,10 Kč jako platbu společnosti, kterou si opět ponechal a neodvedl do pokladny společnosti, čímž společnosti N. S., s. r. o., způsobil škodu v úhrnné výši 51.836,10 Kč.

Rozsudek soudu prvního stupně napadli státní zástupce a obviněný odvoláními. Odvolání státního zástupce podané v neprospěch obviněného směřovalo výlučně proti výroku o trestu, odvolání

obviněného proti odsuzující části rozsudku soudu prvního stupně. Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci ze dne 12. 9. 2006, sp. zn. 55 To 414/2006, byl z podnětu odvolání státního zástupce rozsudek soudu prvního stupně podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. ř. zrušen ve výroku o trestu v odsuzující části a podle § 259 odst. 3 tr. ř. byl obviněný při nezměněném výroku o vině trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. odsouzen podle § 248 odst. 2 tr. zák. k trestu odnětí svobody na šest měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu stanovenou podle § 59 odst. 1 tr. zák. na jeden rok, a podle § 59 odst. 2 tr. zák. mu bylo uloženo, aby podle svých sil ve zkušební době nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil. Jinak zůstal rozsudek soudu prvního stupně nezměněn a podle § 256 tr. ř. bylo odvolání obviněného zamítnuto.

Dlužno dodat, že se jednalo již o druhé rozhodnutí, kterým Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci o odvolání obviněného v projednávané věci rozhodl. V prvním případě k odvolání obviněného usnesením ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 2 To 1172/2004, podle § 258 odst. 1 písm. b), c) tr. ř. zrušil rozsudek Okresního soudu ve Vsetíně ze 16. 9. 2004, sp. zn. 3 T 91/2004, a podle § 259 odst. 1 tr. ř. věc vrátil tomuto soudu, aby učinil ve věci rozhodnutí nové.

Proti rozsudku odvolacího soudu ze dne 12. 9. 2006, sp. zn. 55 To 414/2006, podal obviněný prostřednictvím svého obhájce v zákonné lhůtě dovolání v rozsahu odpovídajícím všem výrokům odsuzující části. Odkázal v něm na důvody dovolání uvedené v ustanovení § 265b odst. 1 písm. d), g), l) tr. ř. a namítl, že byla porušena ustanovení o přítomnosti obviněného ve veřejném zasedání, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení a že bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku, aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí.

Dovolatel vytkl, že byl zkrácen na svém právu obhajoby tím, že ačkoliv doručil odvolacímu soudu řádnou omluvu z veřejného zasedání o odvolání konaného dne 12. 9. 2006 a požádal o odročení z důvodu své pracovní neschopnosti, přesto odvolací soud jednal v jeho nepřítomnosti. Poznamenal, že v pracovní neschopnosti byl pro bolestivé zranění páteře a cestování jakýmkoliv dopravním prostředkem k odvolacímu soudu, vzdálenému od místa jeho pobytu 100 km, by mohlo vést ke zhoršení zdravotního stavu. Předložil listiny, z nichž podle jeho přesvědčení vyplývá, že nebyl schopen dne 12. 9. 2006 cestovat do O., a jež dokládají proces jeho léčby včetně rehabilitace. Postup odvolacího soudu, který učinil telefonický dotaz na ošetřujícího lékaře, zda je schopen účasti u soudního jednání, aniž by vzal v úvahu všechny rozhodné okolnosti, je podle něj v kolizi s požadavky kladenými na spravedlivý proces.

Obviněný nesouhlasil ani s právním posouzením skutku, jak byl zjištěn soudy. Opakoval, že neskrýval, že si částku 51.836,10 Kč zadržel, a že si provedl výplatu své odměny z titulu postavení vedoucího pracovníka, jsa přesvědčen, že může rozhodovat o výplatách odměn. Výše zadržené částky podle něj koresponduje s tím, že neobdržel výplatu mzdy za květen a červen 2003 a dále že mu nebyly vyplaceny odměny, které měl inkasovat v roce 2003, což byla částka minimálně 51.000,- Kč, a provedl proto zápočet svého nároku na výplatu mzdy a odměn proti nároku na vydání finančních prostředků, které obdržel od zákazníků, přičemž v rozsahu, v jakém se tyto nároky vzájemně kryly, došlo k zániku obou závazků. I kdyby byly naplněny znaky trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. po stránce formální, stupeň nebezpečnosti jeho činu pro společnost je tak nízký, že nedosahuje stupně potřebného pro trestný čin.

Obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a aby odvolacímu soudu přikázal věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství v obsáhlém vyjádření k dovolání obviněného předeslal, že námitky, jimiž obviněný argumentoval ve vztahu k existenci důvodu dovolání podle §

265b odst. 1 písm. l) tr. ř., nejsou způsobilé tento dovolací důvod obsahově naplnit a dovolání bylo v této části podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř. Ve vztahu k důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. a výhradám obviněného vůči postupu odvolacího soudu, konal-li veřejné zasedání v jeho nepřítomnosti, konstatoval, že omluva neúčasti obviněného u veřejného zasedání odvolacího soudu konaného dne 12. 9. 2006 nesplňuje předpoklad řádného provedení, protože mimo veškeré pochybnosti stojí fakt, že obviněný uváděl, že je v pracovní neschopnosti, což dokladoval přiloženým potvrzením o pracovní neschopnosti. K tomu, aby potvrzení o pracovní neschopnosti bylo možno považovat za omluvu řádnou, musela by taková omluva obsahovat dostatečný podklad pro závěr, že zdravotní důvody skutečně znemožňují obviněnému účast na nařízeném úkonu. Navíc odvolací soud s poukazem na vyjádření ošetřujícího lékaře správně dovodil, že obviněný se mohl veřejného zasedání zúčastnit. Na správnost rozhodnutí odvolacího soudu nemůže mít podle něj zpětně vliv ani dodatečně předložená dokumentace obviněného, dokladující, že jeho zdravotní stav mu ke dni 12. 9. 2006 neumožňoval účast ve veřejném zasedání odvolacího soudu. Současně ale také poznamenal, že nedisponuje spisovým materiálem, z něhož by bylo zřejmé, zda obviněný projevil zájem účastnit se veřejného zasedání a vyjádřil nesouhlas s jeho konáním v jeho nepřítomnosti. Jde-li o důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a námitky obviněného vůči správnosti právního posouzení skutku, ani v tomto rozsahu státní zástupce dovolání obviněného opodstatněným neshledal. Zdůraznil, že soudy obou stupňů dospěly ke skutkovému závěru, že obviněný neměl souhlas oprávněného statutárního orgánu poškozené obchodní společnosti nejen k tomu, aby si sám rozhodoval o výši svých prémií, ale ani k tomu, aby na sebe převedl z majetku obchodní společnosti celkovou částku 51.836,10 Kč jako odměnu za práci, kterou vykonal ve prospěch obchodní společnosti. Právě fakt, že obviněný souhlas oprávněného statutárního orgánu poškozené společnosti, aby na sebe převedl tuto částku, neměl, pokládal za rozhodující, zatímco okolnost, zda a podle jakého smluvního ujednání měl obviněný nárok na odměnu či dokonce skutečnost, zda statutární orgány obchodní společnosti o zmíněném nároku věděly či nikoli, není z hlediska zákonem stanovených znaků skutkové podstaty trestného činu zpronevěry rozhodující; mohlo by to mít vliv na míru společenské nebezpečnosti jednání obviněného. Dodal ale, že samotnou existenci nároku obviněného vůči obchodní společnosti zpochybňuje nejenom to, že mu takový nárok nebyl oficiálně přiznán a jeho podstatu nemohl subjektivně dovodit ani z jiného právního titulu, ale navíc i fakt, že obviněný jej začal uplatňovat až poté, co už poškozenou obchodní společnost svým jednáním vyloučil z dispozice s penězi, o kterých mu bylo známo, že tvoří součást majetku společnosti. Ztotožnil se i se závěry odvolacího soudu stran hodnocení materiální podmínky trestnosti činu obviněného. Navrhl proto dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnout jako zjevně neopodstatněné.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že dovolání je podle § 265a tr. ř. přípustné, že je podala včas oprávněná osoba a že splňuje náležitosti obsahu dovolání ve smyslu § 265f odst. 1 tr. ř.

Protože nebylo možno dovolání odmítnout podle § 265i odst. 1 tr. ř., dovolací soud přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející a shledal, že dovolání je důvodné.

K důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř.

Podle § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř. lze dovolání podat, byla-li porušena ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání. Znamená to, že uvedený dovolací důvod nemůže spočívat v jakékoliv nepřítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo veřejném zasedání, ale jen v takové jeho nepřítomnosti, která je v rozporu s konkrétním zákonným ustanovením, podle něhož nelze konat hlavní líčení nebo veřejné zasedání bez osobní účasti obviněného.

Z hlediska obsahu dovolání je s poukazem na uvedený dovolací důvod významná otázka, zda byly splněny podmínky pro konání veřejného zasedání o odvolání státního zástupce a obviněného dne 12.

9. 2006 v nepřítomnosti obviněného.

Z obsahu spisu se podává, že veřejné zasedání bylo dne 12. 9. 2006 provedeno za situace, kdy o něm byl obviněný, který si obhájce nezvolil a ani mu nebyl ustanoven, vyrozuměn vz. č. 7a tr. ř. dne 28. 8. 2006 (viz dodejka č. l. 240 p. v.). Dne 6. 9. 2006 bylo odvolacímu soudu doručeno podání obviněného označené jako omluva, z jehož obsahu je zjevné, že obviněný požádal o odročení tohoto veřejného zasedání s odůvodněním, že v důsledku úrazu ze dne 25. 8. 2006 byl uznán práce neschopným; konstatoval, že u něj bylo zjištěno poškození páteře, stanovena léčba její fixací s předpokládanou středně dlouhou dobou léčení a je jen malý předpoklad, že po kontrole dne 11. 9. 2006 bude uznán práce schopným. Obviněný současně sdělil, že na přítomnosti u veřejného zasedání trvá. K omluvě připojil fotokopii potvrzení pracovní neschopnosti V 60433.. vystavené praktickým lékařem pro dospělé MUDr. P. V. dne 25. 8. 2006 (č. l. 341, 342) s vyznačením dat kontroly na 4. 9. a 11. 9.

Odvolací soud na toto sdělení obviněného reagoval tím, že dne 11. 9. 2006 ověřil u MUDr. P. V., že obviněný má další kontrolu stanovenou na den 19. 9. 2006. Podle úředního záznamu lékař uvedl, že obviněnému byla vystavena pracovní neschopnost, neboť byl účastníkem dopravní nehody na motocyklu, fraktura nebyla potvrzena, absolvuje rehabilitační cvičení, není schopen dlouhodobé fyzické zátěže, je však schopen jednání u soudu (č. l. 343).

Pro úplnost je třeba zaznamenat, že obviněný nepožádal o odročení veřejného zasedání poprvé. Podáním došlým odvolacímu soudu dne 15. 8. 2006 požádal o odročení veřejného zasedání stanoveného na den 17. 8. 2006, na přítomnosti u nějž trval, s odůvodněním, že má dlouhodobě předem naplánované neodkladné pracovní povinnosti (č. l. 338). Odvolací soud ve veřejném zasedání dne 17. 8. 2006 jeho žádosti vyhověl a odročil je právě na 12. 9. 2006.

Podmínky, za nichž o odvolání rozhoduje odvolací soud ve veřejném zasedání, jsou upraveny v ustanovení § 263 tr. ř. Toto ustanovení je speciální pro řízení u odvolacího soudu a není-li zde některá otázka výslovně upravena, použijí se obecná ustanovení o veřejném zasedání (§ 232 a násl. tr. ř.). Z dikce § 263 odst. 4 tr. ř. se podává, že v nepřítomnosti obviněného, který je ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, lze veřejné zasedání odvolacího soudu konat jen tehdy, jestliže obviněný výslovně prohlásí, že se účasti ve veřejném zasedání vzdává. O takovou situaci v posuzované věci nešlo, proto bylo možné za splnění dalších předpokladů veřejné zasedání v nepřítomnosti obviněného konat.

Obecně také platí, že konat veřejné zasedání v nepřítomnosti obviněného lze jen tehdy, byl-li k němu včas předvolán nebo o něm vyrozuměn (§ 233 odst. 2 tr. ř.), nebude-li tento postup odvolacího soudu v kolizi s právem na spravedlivý proces, což znamená, že lze věc spolehlivě rozhodnout a účelu trestního řízení dosáhnout i bez jeho přítomnosti.

Odvolací soud v těchto souvislostech vyložil, že konání veřejného zasedání nic nebránilo, přestože obviněný svou neúčast omluvil poukazem na vystavenou pracovní neschopnost. Pracovní neschopnost totiž podle něj obviněnému nebrání v plnohodnotné účastni ve veřejném zasedání, jak bylo zjištěno u ošetřujícího lékaře. Nebyla proto přijata jako omluva opírající se o vážné objektivní důvody, a proto bylo jednáno v nepřítomnosti obviněného. Odvolací soud v této souvislosti argumentoval též odkazem na názor obsažený v rozhodnutí Nejvyššího soudu, podle něhož omluva doplněná potvrzením o pracovní neschopnosti, z něhož neplyne nemožnost dostavit se k odvolacímu soudu, sotva může být hodnocena jako řádná omluva odůvodňující neúčast z objektivních důvodů (strana 3 rozsudku).

Právní závěry odvolacího soudu nemohou obstát, neboť jsou v rozporu s dikcí čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen Listiny), v němž je obsažen jeden z ústavních principů, jimiž je garantováno právo na spravedlivý proces, jakož i dikcí čl. 6 odst. 3 písm. b), c) Úmluvy o ochraně

lidských práv a základních svobod (dále jen Úmluvy).

Podle čl. 6 odst. 3 písm. b), c) Úmluvy každý, kdo je obviněn z trestného činu, má právo mít přiměřený čas a možnosti k přípravě obhajoby a obhajovat se osobně nebo za pomoci obhájce podle vlastního výběru. Podle čl. 38 odst. 2 Listiny má každý právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům.

Čl. 38 odst. 2 Listiny nutno v daných souvislostech vykládat tak, že každý, o jehož právech a povinnostech má být v soudním řízení rozhodnuto, má mít v rámci práva na soudní a jinou ochranu možnost osobně se účastnit jednání, v němž se rozhodne. Musí mu být reálně umožněno, aby se jednání mohl účastnit, vyjádřit se před soudem k tomu, co je mu kladeno za vinu, a k důkazům, na nichž je obžaloba založena (k tomu přiměřeně např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 238/2000, II. ÚS 145/02 aj.).

S takovým výkladem čl. 38 odst. 2 Listiny není v rozporu, že v konkrétních ustanoveních trestního řádu, který zmíněné ústavní právo obviněného blíže rozvádí, jsou odlišně stanoveny podmínky, za nichž lze konat v nepřítomnosti obviněného hlavní líčení a za nichž může být provedeno veřejné zasedání. Zatímco hlavní líčení lze provést v nepřítomnosti obviněného jen výjimečně, zákonné podmínky pro konání veřejného zasedání v nepřítomnosti obviněného tak rigorózní nejsou, poněvadž ve veřejném zasedání se rozhodují různorodé otázky, které mají z hlediska dopadu na obviněného rozdílný význam. Dlužno ovšem dodat, že veřejné zasedání konané o odvolání obviněného, se svojí povahou i významem blíží hlavnímu líčení. Důležité proto je, aby konáním veřejného zasedání v nepřítomnosti obviněného soudní řízení jako celek nebylo dotčeno v takové míře a takovým způsobem, aby pozbylo podstatných rysů a standardů spravedlivého procesu.

Tento předpoklad v posuzované věci naplněn nebyl a postup odvolacího soudu nebyl korektní.

Dovolací soud nezpochybňuje, že potvrzení o dočasné pracovní neschopnosti se vystavuje především pro účely sociálního zabezpečení a pro pracovně právní účely (viz § 4 odst. 3 vyhlášky č. 31/1993 Sb.) a že samo o sobě ještě neprokazuje, že obviněný současně není schopen se veřejného zasedání soudu účastnit (viz přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 442/2003). Na druhé straně ale nelze v konkrétním případě spravedlivě žádat, aby obviněný obsah zmiňovaného potvrzení bez dalšího doplnil o údaje ošetřujícího lékaře, z nichž by byl patrný charakter jeho onemocnění, rozsah omezení, jež z toho vyplývají, způsob léčby, přičemž jen za tohoto předpokladu by s ním bylo nakládáno jako s omluvou řádnou. Obviněný, ač svoji žádost o odročení veřejného zasedání s příslušným potvrzením o dočasné pracovní neschopnosti a vlastním stručným popisem svého zranění i jeho následků doručil odvolacímu soudu dne 6. 9. 2006, přičemž den konání veřejného zasedání byl stanoven na 12. 9. 2006, nebyl jím vyzván, aby případně chybějící údaje doplnil. Nebyl-li odvolacím soudem v tomto ohledu nikterak poučen ani instruován, nebyl ani zpraven o výsledku jeho šetření ze dne 11. 9. 2006 (ani tohoto dne pracovní neschopnost ukončena nebyla), důvodně vycházel z předpokladu, že jeho žádosti o odročení veřejného zasedání bude vyhověno. Učinil-li posléze odvolací soud rozhodnutí jiné, tedy že omluvu jako řádnou nepřijal a jednal v jeho nepřítomnosti, nelze než jeho rozhodnutí označit za rozhodnutí nepředvídatelné, překvapivé (k tomu např. nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 102/03). To platí tím spíše, že na předchozí omluvu obviněného, podloženou méně závažnými důvody, reagoval odvolací soud tak, že aniž by obviněnému cokoliv sdělil (jako v posuzovaném případě), veřejné zasedání dne 17. 8. 2006 odročil.

Postup odvolacího soudu, který se rozhodl provést veřejné zasedání dne 12. 9. 2006 bez přítomnosti obviněného, je třeba považovat za takový zásah do zmíněných práv obviněného, jimiž má být garantován spravedlivý proces, který není možno akceptovat.

Námitky obviněného, jimiž odkázal na dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. d) tr. ř., jsou důvodné a k odstranění podstatné procesní vady, jejímž důsledkem bylo závažné porušení práva obviněného na obhajobu, je nezbytné provést veřejné zasedání znovu, a to za důsledného respektování ustanovení o přítomnosti obviněného v něm a respektování jeho práv zakotvených v čl. 38 odst. 2 Listiny.

K důvodům dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř.

Podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř.

K zamítnutí ani odmítnutí odvolání obviněného nedošlo z procesních důvodů, tj. podle § 253 odst. 1 tr. ř., resp. podle § 253 odst. 3 tr. ř., a proto se na daný případ nevztahuje ta část ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., která je vyjádřena dikcí „bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku …, aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí“, již obviněný nesprávně uplatnil.

Odvolání obviněného bylo zamítnuto poté, co odvolací soud i na jeho podkladě meritorně přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně. Dovolání je v tomto případě možné podat, jen byl-li v řízení napadenému rozhodnutí předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. V souladu s touto podmínkou obviněný odkázal na důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Z dikce citovaného ustanovení plyne, že ve vztahu ke zjištěnému skutku je možné dovoláním vytýkat výlučně vady právní. V mezích uplatněného dovolacího důvodu lze namítat, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoliv o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Je evidentní, že obsah konkrétně uplatněných námitek, o něž dovolatel opřel existenci důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., též věcně odpovídá jeho zákonnému vymezení.

Z hlediska napadeného rozsudku a obsahu dovolání je významná otázka, zda skutek, jak byl zjištěn soudem prvního stupně, vykazuje znaky trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. a zda byly splněny formální i materiální podmínky jeho trestnosti.

Nejvyšší soud, aniž by jakkoliv předjímal nové rozhodnutí o vině, neboť o podaném dovolání nebylo možno rozhodnout jinak, než zrušit napadený rozsudek soudu druhého stupně a tomuto soudu přikázat, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, považuje za potřebné k dovolacím námitkám obviněného, jež směřovaly proti správnosti právního posouzení skutku, poznamenat v obecné rovině následující:

Trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. se dopustí, kdo si přisvojí cizí věc, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli malou.

Pro trestní odpovědnost podle § 248 tr. zák. se vyžaduje úmyslné zavinění pachatele (§ 3 odst. 3 tr. zák.) a platí, že úmysl se musí vztahovat k přisvojení si cizí svěřené věci i způsobení škody na cizím majetku. Věc je svěřena pachateli, jestliže je mu odevzdána do faktické moci s tím, aby s ní nakládal určitým způsobem. Podle ustálené praxe soudů pachatel si přisvojí cizí věc, která mu byla svěřena, tehdy, jestliže s ní naloží v rozporu s účelem, k němuž mu byla dána do dispozice, a to způsobem,

který maří základní účel svěření. Přisvojením věci se rozumí získání možnosti trvalé dispozice s ní, aniž by bylo rozhodné, jak poté pachatel s věcí skutečně nakládá (může si ji ponechat pro sebe, ale případně ji i někomu darovat nebo ji zničit apod.). Podstatou znaku „přisvojení si cizí věci“ je totiž skutečnost, že pachatel vyloučí z dispozice s ní oprávněnou osobu. O přisvojení věci tedy může jít i v případě, kdy s přisvojenou cizí věcí nijak dále nedisponuje, ale odmítá ji vydat oprávněné osobě. Není tedy rozhodné, jak poté, co si věc přisvojil, s ní skutečně nakládá a zda s ní vůbec nějak nakládá (k tomu přiměřeně rozhodnutí č. 14/2006-II. Sb. rozh. tr.).

Z toho plyne, že námitka obviněného spočívající v tvrzení, že finanční prostředky nespotřeboval, ale že je pouze „zadržoval“, není z hlediska naplnění zákonného znaku „přisvojení si cizí věci“ významná. Není od věci upozornit, že ač obviněný argumentuje zápočtem podle něj vzájemných pohledávek, samotnou existenci jeho nároku zpochybňuje nejenom to, že nárok poškozeného nebyl poškozenou obchodní společností akceptován (viz přípis č. l. 39, dlužná mzda mu byla vyplacena, nárok na odměnu v roce 2003 neměl), ale podle stávajících výsledků dokazování obviněný nárok neuplatnil ani v žádném relevantním řízení (srov. jeho výpověď č. l. 273).

Dospěje-li odvolací soud k závěru, že zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. byly jednáním obviněného naplněny, bude na něm, aby se zabýval též námitkou týkající se naplnění materiální stránky tohoto trestného činu. Právní závěry stran materiální stránky projednávaného činu musí vycházet z jednotlivých kritérií pro stanovení konkrétního stupně nebezpečnosti činu pro společnost (§ 3 odst. 4 tr. zák.), přičemž stranou pozornost úvah soudu nemůže zůstat ústavní princip proporcionality - tedy především ta skutečnost, zda v projednávaném případě převažuje zájem společnosti na účinném stíhání takového jednání, zda použité prostředky trestní represe jsou oprávněné vzhledem ke sledovanému cíli, a v návaznosti na něj nutno přihlédnout k limitům trestního práva vymezených principem „ultima ratio“ majícím ústavněprávní základ právě v principu proporcionality (k tomu srov. nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 372/03, IV. ÚS 227/05 aj.), jak se ho obviněný nepřímo dovolává. V těchto souvislostech bude mít při posuzování obviněným udávaného zápočtu pohledávek jistě svůj význam i zjištění, že obviněný svůj údajný nárok začal uplatňovat až dne 4. 9. 2003, ač peníze vyinkasoval a ponechal si je bez souhlasu oprávněného statutárního orgánu ve dnech 30. 7., 12. 8. a 22. 8. 2003, jak připomněl státní zástupce ve svém vyjádření k dovolání.

Nejvyšší soud proto z podnětu dovolání obviněného napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci zrušil. Zrušil také všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Krajskému soudu v Ostravě – pobočce v Olomouci přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Při novém rozhodování je odvolací soud vázán právním názorem, který v tomto usnesení vyslovil Nejvyšší soud. Trestní věc obviněného se tak znovu vrací do procesního stadia řízení před odvolacím soudem, proto bude na odvolacím soudu, aby se znovu pečlivě vypořádal se všemi námitkami uplatněnými v podaných odvoláních. Rozhodnutí odvolacího soudu bylo zrušeno jen v důsledku dovolání podaného ve prospěch obviněného, takže v novém řízení nemůže dojít ke změně rozhodnutí v jeho neprospěch. Toto rozhodnutí učinil dovolací soud v neveřejném zasedání, neboť je zřejmé, že vady nelze odstranit ve veřejném zasedání (§ 265r odst. 1 písm. b) tr. ř.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Nemajetková újma, nutná obrana (exkluzivně pro předplatitele)
- Opatrovník (zmocněnec) poškozeného (exkluzivně pro předplatitele)
- Právní styk s cizinou (exkluzivně pro předplatitele)
- Podjatost soudce
- Poškozený (exkluzivně pro předplatitele)
- Odejmutí věci soudci
- Přerušení výkonu trestu odnětí svobody
- Účinné vyšetřování (exkluzivně pro předplatitele)
- Nesprávný úřední postup
- Adhezní řízení
- Poučení o přípustnosti dovolání v trestním řízení (exkluzivně pro předplatitele)